

Utvalgsforslag om gjensidig utbetaling av pant på bokser og PET-flasker

1. Utvalgenes forslag

Miljø- og naturressursutvalget, Næringsutvalget og Medborger- og forbrukerutvalget foreslår at

Nordisk råd rekommanderer regjeringene i Danmark, Finland, Sverige og Norge

at i samarbeid med de nasjonale pantorganisasjoner å utvikle og inngå en avtale om gjensidig utbetaling av pant

å pålegge pant på bokser som forhandles på ferger mellom landene

Utvalgene foreslår også at

Nordisk råd rekommanderer regjeringene i Danmark og Sverige

å inngå en avtale med Tyskland om pant på bokser og PET-flasker i grensehandelen i Tyskland

samt foreslår at

Nordisk råd rekommanderer regjeringen i Finland

å inngå en avtale med Estland om pant på bokser og PET-flasker i grensehandelen

2. Bakgrunn

I dag finnes det årlig i de nordiske land ca.1 milliard aluminiumsbokser («dåser» på dansk og «burker» på svensk), som ikke omfattes av pant-systemet. Det svarer til ca. 12.000 tonn aluminium. Det finnes tekniske

løsninger til å utvikle de nasjonale systemer til gjensidige utbetaling av pant. Analyser viser også at gjensidig pant og inkludering av pant i grensehandelen vil øke returgraden, spare energi og andre verdifulle ressurser.

Nordisk Råd

A 1592/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 13-00242-1

Det vil give størst udbytte hvis grænsehandelen kan indgå i systemet. Det forudsætter aftale med Tyskland og Estland. De nordiske lande kan selv klare grænsehandelen sig imellem og på færgerne. Det alene vil være en god investering for de nordiske samfund.

I 2010 vedtok Nordisk råd en rekommandasjon om samordning av de nordiske pantsystemer for å gjøre det mulig å heve pant som er betalt i nabolandet¹. Systemet skulle også omfatte ferger, og grensehandelene i Tyskland og Estland skulle inkluderes, med avtaler mellom disse land og Norden. Rekommandasjonen kom på dagsorden etter drøftelser i Grensehinderforum og ble basert på en utredning om nordisk pant av tidligere direktør for Returpack Svenska AB, *Jan Rehnberg*.

I en meddelelse fra regjeringene i 2011 til Nordisk råd, konstaterer regjeringene i Danmark, Finland, Norge og Sverige, at de ikke vil følge Nordisk råds rekommandasjon med henvisning til at det ikke ville gi en samfunnsøkonomisk gevinst. Etterfølgende er det lavet en utredning² samt en følsomhetsanalyse³, som indikerer at regjeringene tok feil i sin meddelelse til Nordisk råd i 2011 hva angår vurderingen av samfunnsnyttene.

En kostnads-/nytte-analyse, utført av Nordisk ministerråd, ble presentert på et fellesmøte mellom Miljø- og naturressursutvalget, Næringsutvalget og Medborger- og forbrukerutvalget i Reykjavík i januar 2013. Etterfølgende bestilte Nordisk råd en følsomhetsanalyse for å rette på mangler i den opprinnelige analyse.

I februar 2013 sendte de tre utvalg brev til den svenske miljøministeren, *Lena Ek*, som formann for Nordisk ministerråd, miljøministrene. I brevet står bl.a. at «Utskotten konkluderade att rapporten [om kostnads-nytteanalysen] indikerar samhällsekonomisk nytta av att samordna de nordiska pantsystemen. En samordning är också en förbättring av konsumenträttigheterna i gränsområdena. Utskotten beslutade att verka för att Norden gemensamt inleder diskussioner med Tyskland och Estland med avsikt att teckna avtal för att inkludera gränshandeln till ett nordiskt gemensamt system.”

I 2013 kom de respektive regjeringer og Nordisk ministerråd med en ny meddelelse om Nordisk råds pant-rekommandasjoner fra 2010. Igjen ble forslag om å finne felles løsning til gjenbruk og pant på drikkeemballasje avvist, med henvisning til at det ikke var samfunnsøkonomisk.

På sommermøtene i Medborger- og forbrukerutvalget, Næringsutvalget og Miljø- og naturressursutvalget ble utvalgene enige om at foreslå overfor Nordisk råd, å anse de to nevnte rekommandasjoner for ferdigbehandlet og å komme tilbake til saken på et senere tidspunkt ved å reise et nytt utvalgsforslag.

---

¹ Rek 16/2000 om felles nordisk løsning til genbrug og pant på drikkeemballage og Rek. 17/2010 om samordning af nordiske pantsystem.

² Cost-benefit analyse av ett gemensamt nordisk pantsystem, Copenhagen Economics, Stockholm, november 2012.

³ Følsomhedsberegninger på Cost-benefit analyse av ett gemensamt nordisk pantsystem, Copenhagen Economics, april 2013.

3. Høring

Forslaget har ikke vært til høring. Da tidligere utvalgsforslag om nordisk pant var til behandling ble det gjennomført konsultasjoner med interessenter inklusive Dansk Bryggeriforening, Svensk Livsmedelshandlareförbundet, Grænsehinderforum, Jan Rehnberg som er tidligere VD i Returpack Sverige, Forbrugerrådet i Danmark og Danmarks Naturfredningsforening. Det var ikke noe samsyn på ideen om nordisk samordning og gjensidig utbetaling av pant.

Fra ovenstående interessenter blev det pointeret, at ideen med fælles nordiske pantordninger kommer fra et politisk pres, og at det er nødvendigt at holde opmærksomheden på emnet, for at nå resultater. Den model man vælger at arbejde frem imod bør være så enkel som mulig, og det vil i første omgang være at få de eksisterende systemer til at snakke sammen. Der findes tekniske løsninger, som vil gøre det muligt at inkludere drikkevareemballage i grænsehandelen mellem Danmark og Sverige, Finland og Sverige, Sverige og Norge samt grænsehandel med Estland og Tyskland indenfor pantordningerne i de nordiske lande. Det samme gælder *taxfree* salg på færger. Der er ikke behov for et nyt nordisk system, men at knytte eksisterende systemer sammen. Forskelle på pantbetaling behøver ikke skabe problemer. Næringslivet har generelt stillet sig negativ til ideen.

4. Utvalgenes synspunkter

De nordiske lande har hver især fungerende pant- og retursystemer. Problemet er, at disse systemer ikke fungerer sammen, og det begrænser forbrugernes mulighet for at få sin pant tilbake samt medfører unødig spild af ressurser og miljøbelastning. Det kræver politisk vilje at etablere et fælles nordisk pant- og retursystem. Det er den vilje, som Nordisk Råd har givet uttrykk for, og det er den vilje, som Nordisk Råd etterlyser fra Nordisk Ministerråd og de respektive nordiske landes regjeringer.

Det er Nordisk råds oppfatning, at kostnads-nytte-analysen som ble gjennomført av Nordisk ministerråd, samt den følsomhetsanalyse som Nordisk råd fikk gjennomført, indikerer at det vil gi en samfunns-økonomisk avkastning at innlede gjensidig betaling av pant, og at avkastningen vil være meget høy hvis det lykkes at oppnå en avtale om pant ved grensehandel.

Følsomhetsanalysen viser at et nordisk pant- og retursystem er lønnsomt uten grensehandelen med Tyskland og Estland, når prisen på CO₂ overstiger 20 € pr. ton⁴. Rådet mener det er misvisende at bygge samfunnsøkonomisk vurdering på en CO₂ pris fra 6 €, som Nordisk ministerråd har valgt at gjøre. Alle analyser tyder på, at miljøomkostninger ved utslipp av CO₂ er betydeligt høyere end 20 €. I den ofte citerede Stern-rapport anvendes et estimat på 65 € pr. ton CO₂. Det betyr, at et fælles nordisk pant- og returflaskesystem bliver samfunnsøkonomisk lønnsomt, selv hvis det ikke lykkes at få aftaler med Tyskland og Estland.

Utvalgene mener derfor, at Nordisk ministerråd og regjeringene i Danmark, Finland, Norge og Sverige ikke kan avvise Nordisk råds rekommandasjon med det argument at det ikke er et tiltak som gir samfunnsøkonomisk avkastning.

Derfor har de tre utvalg valgt å fremlegge saken på nytt med sikte på at den tas til ny behandling i de respektive nordiske lands regjeringer.

---

⁴ Ved endring av ølavgiften i Danmark har grensehandelen mellom Sverige og Danmark økt. Dette var etter at analysen ble gjennomført og derfor er det grunn til å tro at analysen under vurderer gevinsten ved felles system.

Nordisk Råd

A 1592/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 13-00242-1

Utvalgene besluttet at Miljø- og naturressursutvalget skal ha hovedansvaret for utvalgsforslag A 1592/miljø.

5. Konklusjon

På bakgrunn av ovenstående foreslår Miljø- og naturressursutvalget, Næringsutvalget og Medborger- og forbrukerutvalget at

Nordisk råd rekommanderer regjeringene i Danmark, Finland, Sverige og Norge

at i samarbeid med de nasjonale pantorganisasjoner å utvikle og inngå en avtale om gjensidig utbetaling av pant

å pålegge pant på bokser som forhandles på ferger mellom landene

Utvalgene foreslår også at

Nordisk råd rekommanderer regjeringene i Danmark og Sverige

å inngå en avtale med Tyskland om pant på bokser og PET-flasker i grensehandelen i Tyskland

Nordisk Råd

A 1592/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 13-00242-1

samt foreslår at

Nordisk råd rekommanderer regjeringen i Finland

å inngå en avtale med Estland om pant på bokser og PET-flasker i grensehandelen

Torshavn, 24. september 2013

Miljø- og naturressursutvalget

Anders Eriksson (ÅF)
Anita Brodén (FP)
Ann-Kristine Johansson (S), formann
Bjørnt Samuelsen (T)
Eeva-Maria Maijala (cent)
Kim Kielsen (S)
Markus Weichel (SD)
Oskar J. Grimstad (FrP)
Pertti Hemmilä (saml)
Pirkko Ruohonen-Lerner (saf)
Silvia Modig (vänst)
Thomas Danielsen (V)

Næringsutvalget

Alf Egil Holmelid (SV)
Arto Pirttilahti (cent)
Billy Gustafsson (S)
Birgitte Josefsen (V)
Cecilie Tenfjord-Toftby (M), formann
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Maria Tolppanen (saf)
Steingrímur Sigfússon (VG)
Tone Merete Sønsterud (A)
Torfinn Opheim (A), næstformand
Torgeir Trældal (FrP)
Wille Valve (MÅ)

Medborger- og forbrukerutvalget

Agneta Börjesson (MP)
Annicka Engblom (M)
Brynjar Nielsson (Sj.)
Henrik Dam Kristensen (S)
Isabella Jernbeck (M)
Johanna Karimäki (gröna)
Marianne Berg (V)
Martin Kolberg (A), nestformann
Mikkel Dencker (DF)
Steinar Gullvåg (A)
Suna Kymäläinen (sd), Finland
Villum Christensen (LA)
Øyvind Halleraker (H)

Nordisk Råd

A 1592/miljø

Fremlagt av:
Miljø- og naturressursutvalget

J.nr. 13-00242-1